

Oversigt over Plantesygdomme.

231. — Oktober 1938.

Der er for Oktober Maaned indkommet Beretninger fra 46 Medarbejdere; endvidere er der besvaret 222 Forespørgsler.

KORN.

Hvedens Stinkbrand (*Tilletia caries*) har i dette Efteraar været Genstand for stor Opmærksomhed, og der er iagttaget stærk Smitte, saaledes i Ringstedegnen, hvor der i den overvejende Del af undersøgte Hvedeprøver fandtes hele Brandkorn (Chr. Moth Bundgaard), hvad der kan give stor Eftersmitte. Lignende Forhold er iagttaget ved Aabenraa (P. Rasmussen), Kolind (E. Staunskjær) og i Nordøstsjælland (H. E. Jensen, Hillerød). I saadanne Tilfælde er Afsvampning ved Nedsækning absolut nødvendig for at kunne fjerne hele Brandkorn. Afsvampningens Regelmæssighed synes at variere stærkt, ligesom Afsvampningsmaaden er meget forskellig. I Odsherred anvendtes i 75 % Tilfælde Fugtning, i Resten anvendtes Overbrusning, men kun i faa Tilfælde Nedsækning (Kr. Knudsen), andre Steder bruges Overbrusning, Fugtning og Tørafsvampning i lige Grad (Ejvind Staunskjær). Afsvampning af Hvede gennemføres nogenlunde regelmæssigt hvert Aar (P. Rasmussen, Aabenraa; Ejnar Pedersen, Kolding), eller hvert andet Aar (H. Wraae-Jensen, Skelskør). »Rug afsvampes i de fleste Tilfælde, men ikke saa selvfølgelig som Hvede« (Ejnar Pedersen, Kolding). Endnu bruges i enkelte Egne almindeligt Overbrusning med Blaastensopløsning (M. Olsen, Pjedsted).

BÆLGPLANTER.

Kløverens Bægersvamp (*Sclerotinia trifoliorum*) er saa godt som ikke iagttaget; der foreligger dog Meddelelse om svage, sene Angreb (Ejnar Pedersen, Kolding; Niels Dullum, Blangstedgaard; S. Nørlund, Hornum; Sv. Svendsen, Tylstrup).

Stærke Angreb af Skivesvamp (*Pseudopeziza medicaginis*) er iagttaget enkelte Steder.

BEDER.

Violet Rodfiltsvamp (*Rhizoctonia violacea*) er iagttaget med stærke Angreb i Sukkerroer, hvor $\frac{1}{3}$ af Plantebestanden var ødelagt (E. O. Thorvardarson, Sakskøbing), samt ligeledes i Sukkerroer i Nordvestsjælland (A. M. Frederiksen, Jerslev).

Lynnedslag har pletvis anrettet Skade i en Roemark i Sdr. Vium i Vestjylland.

KORSBLOMSTREDE.

Bormangel, Marmorering i Kaalroer, synes i Aar at være godartet, selvom der er iagttaget enkelte svage Angreb. Der foreligger dog Meddelelse om hyppig Marmorering, der er iagttaget ved Gennemskæring af 150 Roeprøver til Tørstofanalyse, især var Sygdommen hyppig hos Wilhelmshurger (Sv. E. Bertelsen, Malling). Anvendelse af 15 kg Borax pr. ha til Marker, der erfaringsmæssigt giver Marmorering, bliver mere og mere almindelig.

KARTOFLER.

Kartoffelskimmel (*Phytophthora infestans*). Tørforraadnelse paa Knoldene var allerede i September yderst almindelig og med stærke Angreb. Den store Nedbør i Efteraaret synes at have begunstiget Knoldangrebet, der navnlig er stærkt i Jylland og paa Fyn, hvor Nedbøren var betydeligt over Normalen, medens der paa Sjælland, der fik under normal Nedbør, kun er iagttaget enkelte svage Angreb. Stærkest er Angrebet hos Up to date og King Edward, hvis Knolde er ret modtagelige, ja, i mange Marker saa stærkt, at Sortering er umulig (A. P. Aidt, Viborg; Ejnar Pedersen, Kolding; Sv. Svendsen, Tylstrup), og undertiden maa Kartofler af den Grund kasseres som Eksportvare (Karl Bank, Ulfborg). Selv Richters Imperator, hvis Knolde dog er modstandsdygtige mod Skimmelangreb, er meget stærkt angrebet (Sv. A. Rasmussen, Mariager). »Daarlig Holdbarhed maa forventes, især selvfølgelig hvor Kartofler er optagne og nedkulede i fugtigt Vejr« (O. Bachmann Olesen, Dybvad). »Alle Kartoffelkuler trænger vistnok til hurtigst muligt at blive sorteret« (H. Agergaard, Askov). Smitten fra den sent angrebne Top maa saaledes være ført til Knoldene under yderst gunstige Smitteforhold, ikke alene før Optagningen, men ogsaa under selve Optagningsarbejdet, hvorpaa der kendes flere Eksempler (C. Nørgaard Pedersen, Rønde).

Vaadforraadnelse (Bakterioser) er iagttaget enkelte Steder, hvor Kartoflerne har været vaade og snavsede ved Kuling og ved stærk Dækning af Kulen (Karl Bank, Ulfborg; O. Bachmann Olesen, Dybvad). I Nordøstsjælland, hvor Vaadforraadnelse i Aar er meget almindelig, er den iagttaget allerede i Marken (H. E. Jensen, Hillerød).

Almindelig Kartoffelskurv (*Actinomyces scabies*) er stadig meget godartet, og der kendes kun faa, betydningsløse Angreb (Henry Frederiksen, Frederikshavn; A. P. Aidt, Viborg; Ejnar Pedersen, Kolding; Johs. Dons Christensen, Brørup).

Violet Rodfiltsvamp (*Rhizoctonia violacea*) er almindelig men med svage Angreb i Odsherred (Kr. Knudsen).

Kartoffelbrok (*Synchytrium endobioticum*). Landbrugsministeriets Tilsyn med smitsomme Plantesygdomme meddeler, at Kartoffelbrok er fundet i 4 nye Kommuner: Bredsten (Vejle Amt), Faaborg By (Odense Amt) og Skamstrup-Frydendal (Holbæk Amt). Sidstnævnte Lokalitet er saa vidt vides første Tilfælde i Holbæk Amt (F. K. Damgaard, Faarevejle).

HANS R. HANSEN.

Besvarelserne af 18 Skemaer har givet følgende Resultat:

Sygdomme paa Havebrugsplanter	Intet Angreb	Angreb i k k e almindelige		Angreb almindelige	
		svage	stærke	svage	stærke
Æbleskurv.....	1	4	3	4	7
Pæreskurv.....	2	5	3	6	3
Priksyge.....	2	7	6	2	1

FRUGTHAVEN.

Æbleskurv (*Venturia inaequalis*) har i mange Egne af Landet givet en Del sildige Infektioner, hvor man er holdt for tidligt op med at sprøjte. Fra Nordjylland fremhæves, at det især er Bladene, som er blevet angrebet i Aar, og at en Sprøjtning med Bordeauxvædske efter Frugtplukningen sikkert vilde være formaalstjenlig (Arne Pallesen). Vi vil til dette føje, at det dog i Almindelighed kun vil kunne være paa de Sorter, der plukkes tidligt, at der er Chancer for at faa næneværdigt Resultat ved at sprøjte efter Plukningen.

Fra Vejstrup ved Sjølund klages der over, at Folk ikke har interesseret sig nok i Aar for at sprøjte de mange Træer, der er uden Frugt (Chr. Straarup).

Fra Hjørring Amt betegnes Skurven som ret godartet (P. Chr. Andersen). I Thyregod og Holsted var Venusæble ualmindelig stærkt angrebet i Plantager, hvor man har sprøjtet meget. Trods omhyggelig Sprøjtning er der alligevel lidt Skurvangreb i mange Haver (A. Gylling). Ved Hornum er Skurvangreb almindelige paa Blade og Skud af Husmoder (= Bellefleur de France) (Hans Christensen). Fra Spangsbjerg skrives, at uagtet Vejret har været meget regnfuldt, har Skurvangreb ikke været ondartet i Sommer (Edv. Christiansen). Paa Egnen mellem Jelling og Tørring har det især knebet med at holde Bismarck fri for Skurv trods Sprøjtning (K. M. Hove).

Fra Svendborg skrives, at der er høstet mange skurvede Æbler, især af Sorterne Graastener, Bismarck, Boiken, Signe Tillisch, men at Skurven ellers ikke har bredt sig næneværdigt i denne Maaned. Paa flere Træer, f. Eks. af Cox' Orange har en Mængde af Grenspidserne været angrebet af Skurv (Hans Larsen).

Ved Tystofte er Graastener stærkt angrebet, men derimod er Maglemer saa godt som skurvfri trods det, at den plejer at være stærkt angrebet (A. Feilberg). Ved Brunemosehus og Tjustrup er der ingen Æbleskurv udover en enkelt Plet paa Graastener (N. Flensted-Andersen). Ved Slagelse findes der stærke Angreb, især paa Boiken (W. Nielsen, A. Sauer). Ved Næstved bredte Skurven sig paa Bismarck og Signe Tillisch lige til Plukningen. Enkelte Steder er Pederstrup og Cox' Orange angrebet noget i Oktober (M. E. Elting).

Pæreskurv (*Venturia pirina*) har i Hjørring Amt været almindelig i Haver, hvor man ellers plejer at holde den nede, men Angrebene er dog forholdsvis godartede (P. Chr. Andersen). En anden Melding fra Nordjylland lyder paa, at Pæreskurven er i Aftagende (Arne Pallesen). Ved Spangsbjerg har der været ret stærkt Angreb paa Hasselpære, medens de øvrige Sorter næsten har været uden Skurv (Edv. Christiansen). Fra Midtjylland skrives, at sidste Aars stærke Skurvangreb paa Grenene ikke har foraarsaget saa meget Angreb paa Blade og Frugter, som man ellers maatte vente (Aton Andersen). Hvor man paa Skiveegnen har forsømt en sen Sprøjtning af sildige Sorter, er der stærke Angreb. I velbehandlede Haver er der kun lidt Skurv (J. C. Myrhøj). Ved Svendborg træffes hyppigt Grenangreb (Hans Larsen). Fra Næstved skrives, at kun ganske enkelte Steder har Skurven bredt sig paa de sildige Sorter i Oktober (M. E. Elting). Ved Slagelse er Skurven almindelig, især paa de sildige Sorter, og ved Glostrup er den lidt mere udbredt end normalt (Willy Nielsen, A. Sauer, Aksel Olsen).

Revner i Æblerne findes paa mange Sorter i Nordjylland og ret ofte, hvor Træerne kun har været vintersprøjtet, saa man skal derfor være forsigtig med at give Sprøjtningen Skylden, og dog maa man sige, at det vistnok er mange Aar siden, der har været saa meget Sprøjteskade som i Aar (Arne Pallesen).

Glasæbler er set en Del Steder i Københavns Amt (Aksel Olsen).

Priksygen er varierende som efternævnte Uddrag af Indberetninger viser. I Nordjylland ser Priksygen ikke ud til at være særlig slem, men kan jo hurtigt blive det paa Lagret (Arne Pallesen). I Hjørring Amt er der set ret stærkt Angreb paa James Grieve, Early Victoria, Tyrrestrup og Keswick Codlin, mest paa store Æbler fra unge Træer (P. Chr. Andersen). Fra Skive skrives, at Indberetteren hverken har hørt om den eller set den (J. C. Myrhøj). Ved Horsens ser det ud, som om Priksygen er ret slem i Aar paa Sorter som Tyrrestrup, Warners King, Rødt Ananas, Bøgghs Citronæble m. fl. (Chr. A. Nørholm). Ved Spangsbjerg har Priksygen været mindre fremtrædende end i de foregaaende Aar (Edv. Christiansen). I Svendborg Amt er der kun set faa Æbler med Priksyge og da paa store Frugter fra unge Træer (Hans Larsen). Ved Næstved var Sorterne Beauty of Kent (= Springrove), Venusæble og Cox' Orange nogle Steder prikkede en Tid før Plukningen, værst paa unge kraftige Træer (M. E. Elting). Fra Slagelse-Skelskøregnen skrives, at foruden de særlig modtagelige Sorter som Cox' Orange, Husmoder (= Bellefleur de France) og Venusæble er Angrebet ogsaa set i mindre Grad paa Høve Reinnet, Hans Mathiesen m. fl. (A. Sauer). Ved Brunemosehus og Tjustrup er der lette

Angreb paa Husmoder og Marie Grejsen (N. Flensted-Andersen). Ved Tys-
tofte er der Priksyge paa mange Sorter, men ved Plukketid var det særlig
Beauty of Kent og Cox' Orange, der var angrebet af Betydning. Her er
det ikke, som det saa ofte fremhæves, Frugter fra unge Træer, der an-
gribes, men Træer, som alle er over 25 Aar, ja nogle endog over 50 Aar
(A. Feilberg).

Filtrust (*Cronartium ribicola*) findes paa næsten alle Solbær paa
Stevns-Faxeegnen, enten der er Weymouthsfyr i Nærheden eller ej. Især
Daniels September er stærkt angrebet i Spjellerup (Ph. Helt).

KØKKENURTER OG PRYDPLANTER.

Storknoldet Bægersvamp (*Sclerotinia sclerotiorum*) har ved Fir-
høj været stærk paa Tomater og Peber i Drivhus og paa Friland paa
Chrysanthemum.

Selleri-Bladpletsyge (*Septoria apii*) har i Hjørring Amt været
ualmindelig ondartet. Angrebene begyndte meget tidligt, og selv hvor de
angrebne Blade blev fjernet, og der blev sprøjtet gentagne Gange med
Bordeauxvædske, lykkedes det ikke at holde Angrebene nede (P. Chr. An-
dersen). Vi har set Tilfælde, hvor Sprøjtning har været af udmærket Virk-
ning men ogsaa hørt om andre uheldige Tilfælde.

Violet Rodfiltsvamp (*Rhizoctonia violacea*) er alvorlig i en Mark
ved Hillerød (O. Holt).

Rust (*Coleosporium senecionis*) har vi set paa Cinerarier i Virum.
P. Neergaard har set Rusten paa Planter fra Hyllested.

Chrysanthemumrust (*Puccinia chrysanthemi*) har optraadt
stærkt paa Tibshelf White og middel paa gul og hvid Snowdonia, Con-
queror, Magnetia og Harvest gold (N. Flensted-Andersen).

ANNA WEBER.

SKADEDYR PAA LAND- OG HAVEBRUGSAFGRØDER.

Roeaal (*Heterodera schachtii*). Ved Helgenæs er der konstateret
stærke Angreb i 2—3 Marker med Fodersukkerroer. Planterne var fuld-
stændig standset i Væksten (Chr. Nørgaard Pedersen). Paa Assenseggen
fandtes næsten ødelæggende Angreb i 2 Marker med Sukkerroer og Siø
(E. Nielsen).

Bladlus (*Anuraphis tulipae*) fandtes paa Aarhuseggen paa Roden
af Gulerødder (N. Gram).

Smelderlarver (*Agriotes spp.*). Ved Frederikshavn var alle Kar-
toflerne i en 2 Tdr. Land stor Mark stærkt angrebne af Smelderlarver,
og fuldstændig uegnede til Eksport (H. Frederiksen). Ogsaa ved Viborg
gik det ud over Kartofflerne (A. P. Aidt). I Odsherred blev ca. 1½ ha
Hvede saa stærkt raseret, at Ompløjning var nødvendig (Kr. Knudsen).

Gaasebillelarver (*Phyllopertha horticola*). Fra forskellige Egne
af Landet: Frederikshavn, Dybvad, Aalborg, Grenaa, Rønde, Randers,
Stenstrup, Ringstedegnen m. m. indløb Beretning om stærke Angreb af
unge Oldenborrelarver i Vintersæden (særlig Rug). Ved nærmere Under-
søgelse viste det sig dog uden Undtagelse, at det drejede sig om Gaase-

billelarver. Disse Larver fandtes ogsaa i stort Tal i en sønderjydske Planteskole. Det drejer sig saaledes om en usædvanlig stærkt Optræden af disse Larver, og vi kan desværre vente store Sværme af Gaasebiller i Maj-Juni næste Aar. Ejendommeligt nok træffer man kun meget faa Oldenborrelarver af Aargang 1938, selv hvor Billerne sværmede kraftigt i Aar.

Frugttræbladhvepsen (*Eriocampoides limacina*). Fra Slagelse skrives, at Angrebene paa Frugttræernes Blade fortsattes indtil Midten af Oktober (A. Sauer).

Krusesyge (*Contarinia nasturtii*). Fra Skelskøregnen skrives om udbredte og ret slemme Angreb særlig i Bangholm (H. Wraae-Jensen). Lignende Indberetning foreligger fra Askov, hvor man dog særlig har fundet Hjerteforraadelse i Wilhelmsburger (H. Agergaard). Fra Malling skrives, at Hjerteforraadelsen breder sig i det fugtige Vejr (Sv. E. Bertelsen). Ellers synes Følgerne af Angrebet at være ret milde i Aar.

Kaalfluelarver (*Chortophila spp.*). Ved Optagningen af Roerne viser det sig i Almindelighed, at Skaden (*Ch. floralis*) kun er ringe. Ved Hornum synes Larverne dog at have Skylden for Roernes uensartede Størrelse (S. Nørlund). Ved Herlev fandtes et stærkt Angreb (*Ch. brassicae*) i Hovederne paa Rosenkaal.

Narcisfluer (*Eumerus sp.* og *Merodon equestris*). Ved Tvingstrup var Narcisløg meget stærkt angrebet af disse Fluelarver.

Fritfluelarver (*Oscinis frit*). Om Angreb i Vintersæden skrives kun fra Viborg, hvor Hvede efter 1. Aars Græs er meget stærkt angrebet (A. P. Aidt).

Hasselmiden (*Eriophyes avellanae*). Paa Næstvedegnen har dette Skadedyr bredt sig slemt i Eftersommeren. Værst er det gaaet ud over de storfrugtede Sorter, men ogsaa almindelig Skovhassel er slemt angrebet (M. E. Elting).

Galmider (*Eriophyes psilaspis*). Knopgaller foraarsaget af denne Art fandtes ved Ordrup paa Taxus.

Solsort (*Turdus merula*). Fra Vestjylland skrives om megen Skade paa Frugten. Enkelte store Træer blev i Løbet af faa Dage fuldstændig plyndret for Frugt. Hvis disse Angreb udvikler sig videre, vil Frugtavlen i Vestjylland være alvorlig truet (S. M. Sørensen).

PROSPER BOVIEN.

